

/1906 - 1990/, pseud. "Sowa", "Mietek"

Syn Henryka, wysokiego urzędnika carskiego oraz Jadwigi Kontowtówny, ziemianki z Litwy /rodzinne dobra Kontowttów z Szowkowem na czele otaczały Wilkomierz/ urodził się 23 kwietnia 1906 w Pajde/Weissenstein w Estonii.

Uczęszcza do Polskiego Gimnazjum w Kownie, gdzie w 1925 zdaje egzamin dojrzałości, uzyskując maturę. W Wiedniu podejmuje studia medyczne, które kończy w 1933 i powraca na Litwę. Jako obywatel litewski zostaje powołany do odbycia służby wojskowej w wojsku litewskim, gdzie jest postonowany z powodu polskiej narodowości. Prawo wykonywania praktyki lekarskiej uzyskuje w 1936 w okolicy miasteczka Kurle, mieszka bowiem opodal niego w majątku żony /Anny z Maciejewskich/, który również nazywa się Kurle.

W 1939 leczy wszystkich uchodźców z Polski, rozmieszczanych po okolicznych dworach, szczególnie zaś w jego rodzinnym Jakubowie, Kurklach, Wielkim Dworze, Staszkuniskach. Jako jeden z pierwszych zgłasza się ^{już 1941} do konspiracji i zostaje zarzysiężony przez Mieczysława Bystrama /"Natan"/ komendanta ZWZ-AK Obwodu Wilkomierskiego. Przyjmuje pseudonim "Sowa" i obejmuje obowiązki lekarza polowego. Organizuje dostawy leków i opatrunków dla potrzeb oddziałów AK, a także nadal leczy uchodźców i zbiegów z obozów internowania.

W 1942 inwigilowany przez litewską Saugumą musi uciekać z Litwy na zawsze. Dowództwo Okręgu Wilno AK kieruje go do Oszmiany, gdzie uzyskuje oficjalną funkcję zastępcy dyr. Szpitala Powiatowego, utrzymując stały kontakt z dowództwem AK na tym terenie. Wówczas też posługuje się pseudonimem "Mietek".

Zdekonspirowany pod → Grauzyszkami z polecenia → dr Michała Reichera /"Sowa" obejmuje dowództwo nad służbą zdrowia Okręgu Wileńskiego AK. Tworzy szpital polowy w → Szczepanowiczach i → Onżadowie. W okresie "Ostre Bramy" kieruje czołówką sanitarną III i IV-tą w Onżadowie i → Szwajcarach.

Podczas zdradzieckiego rozbijania AK na Wileńszczyźnie /około 17 lipca 1944/ z → e internowany najpierw w przejściowym obozie w Miednikach, a następnie wywieziony do Kaługi. Tam zapada na gruźlicę i wodną puchlinę. Na przełomie sierpnia i września 1945 jako obywatel litewski zostaje zwolniony z obozu i odesłany do Wilna.

Stąd wyjeżdża do centralnej Polski i osiada w Bydgoszczy. Ma trudności w otrzymaniu pracy w swoim zawodzie, gdyż władze domagają się nostryfikacji dyplomu lekarskiego; dokonuje tego w Gdańsku, dokąd przeniósł się w ramach "repatriacji" prawie cały wydział medyczny USB. Jako lekarz pracuje długie lata w Fordonie, zakłada pierwsze w Bydgoskiem ośrodki zdrowia /Lisewo, Czarze/, udziela się społecznie /siedmiokrotnie piśtuje mandat radnego miejskiego, działa w PCK, Związku Wędkarskim/. W okresie stalinowskim jest nękany przez bydgoski UB z racji działalności w AK.

Przyznanych mu w Londynie odznaczeń za zasługi w działalności konspiracyjnej nie przyjął, uważając że walczył nie dla zaszczytów.

Zmarł 3 stycznia 1990 w Fordonie /Bydgoszcz/ i został pochowany na cmentarzu w Starym Fordonie.

R. Korab-Zebryk, Operacja wileńska AK, Warszawa 1985, PWN

E. Banasikowski, Na zew Ziemi Wileńskiej, Paris 1988, Editions Spotkania
Ze wspomnień żołnierzy AK Okręgu Nowogródek, Warszawa 1988, IWZZ

A. Walski 13 brygada AK-"Nietoperz", Wrocław, Ossolineum, dz. rękopisów

Krystyna Dowejkova] 60